

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kakor obsega navadnih vestij. Poslana, osmrtnica in javnozahvala, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo adresirani: ulica Caserma št. 13. Vsega pisma mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljska ura Molino v picolo hit. 3. II. nadst. Odprte reklamacije se prosto postojno.

V edinosti je moč!

Češka sodba o programu vlade.

Po soglasni sodbi prijateljev in nasprotnikov prištevati je izvajanja češkega poslanca dra. Herolda najznamenitšim izjavam kolikor smo jih čuli z različnih strani o programu nove vlade. Naprošeni z mnogih strani hočemo tudi mi — seveda v kolikor nam dopušča skromni prostor našega lista — obvestiti svoje čitatelje o tem, kar je na toli izboren način povedal dr. Herold.

Takoj v uvodu svojega govora je priznal govornik, da znači izjava grofa Badenija vendar formalen napredek. Dočim prejšnji ministerski predsednik sploh ni hotel niti poznati češkega vprašanja, priznava grof Baden, da to vprašanje obstoji. Obžaloval pa je govornik, da vlada ni ničesar povedala v materialnem pogledu o prevažnem vprašanju češkem. Vlada je sicer rekla v svojem programu, da goji zaupanje do naroda češkega, s tem pa ni ni najmanj označeno stališče sedanje vlade nasproti narodu češkemu. „Ali si sploh moremo misliti vlado v Avstriji — takó je vskliknil Herold —, ki ne bi bila obvezana gojiti zaupanje do tega naroda, kajti tako zahteva že obstanek te države. Mislim sem vedno, da vlade morajo iskati zaupanje pri narodih; narodi pa in posebno narod češki — s ponosom pravim to — nima potrebe, da bi prosil zaupanja pri katerikoli vladi v Avstriji“.

V svojih nadaljnjih izjavah je naglasil dr. Herold, da odprava izjemnega stanja ni nikakega pomena, ker se je isto uvelo proti zakonu. Isto je značilo omejevanje svobode naroda in sramota za Avstrijo.

Po tem uvodu označeval je govornik rešitev češkega vprašanja kot pogoj za mirni razvoj ustavnega življenja v Avstriji. Za tako rešitev pa treba ustvariti potrebne predpogoje. Tak pogoj je uvedanje jednako pravnosti češkega jezika v uradu in javnem življenju. Proti izrečnim določilom državnih temeljnih zakonov obstoji še vedno hegemonija nemškega jezika v vseh strokah javnega življenja.

Z ozirom na opazko v izjavi vlade, da je ustrezati narodnim zahtevam le v toliko, v kolikor je primerno vsakodobnemu stanju v razvoju dotičnega naroda, je izjavil dr. Herold: „Kakor ne moremo pripoznati narodnega posebnega stanja kot politično načelo, istotako ne moremo pripoznati vsakodobnega stanja v razvoju kot podlago narodnemu vprašanju češkemu. In kolikor se dostaja drugega vodilnega načela, moram že izrečno vprašati gospoda ministerskega predsednika, kaj si je mislil pri tem, ko je govoril o tradicionalnem stališču naroda nemškega, slonečim na zgodovinskem momentu, ter je naglašal vsem drugim narodom v Avstriji svetoče nemško kulturo?“

PODLISTEK.

Klarica iz farovža.

(Dalje).

„Zahvaljujem se vam, dedek!“ je rekel, obrisal si z rokami oči, podal mi roko in odšel.

Takrat ga še nisem razumel, ali večeraj mi je postalo jasno, ko se je raznesla novica, da je Zemecki ponesrečil v kamenolomu.

V jutro se je poslovil od Klarice, poljubil otroka, ter šel z drugimi na delo. Lomili so kamenje pod Vrbo in ker so naleteli na trdo skalo, pomagali so si s smodnikom. Izvrtali so luknjo, zasuli naboj, zatolkli, prižgali užigalno vrv, ter zbežali poskrit se. Ozrli so se...

„Fantje, kam se je del Zemecki?“

„Saj je šel z nami!“

Omenivši da je tudi na Češkem nekdanje nadvladje nemškega jezika kot politično načelo, iz kojega so izvajali pravico do nadvladja za nemške manjšine, nadaljeval je govornik:

„To neslanost so že davno opustili Nemci na Češkem; Nemci vedó dobro, da nam niso dajali svetečih vzgledov v nikakem pogledu. Jaz se zavedam prav dobro, koliko je storil veliki narod nemški na polju kulture, jaz spoštujem in cenim to kulturno delo, kakor je spoštujem pri Francozih in Angležih. Toda, ako govorimo s političnega stališča o posamičnih narodih v Avstriji, reči moramo, da kulturno delo Nemcev izven države nima nikakega političnega pomena za Avstrijo, tako malo, kakor Francozov in Angležev. Ali je nemški narod v Avstriji več storil nego Čehi na polju umetnosti, znanosti, slovstva in poezije? Ali je kultura naroda nemškega v Avstriji starejša od kulture naroda češkega? Tega ne bode trdil niko. V zlati svoji dobi imeli so Poljaki svojo lastno kulturo, dolgo popred nego Nemci v Avstriji, in zato naj se čuvajo, da bi ugodili takemu zahtevanju Nemcev, na kojega podlagi se je toliko grešilo nasproti nam, koji grehi niso bili v nikaki zvezi z nemško kulturo.“

In kaj je to: tradicionalno stališče naroda nemškega v Avstriji? Kaj je to v naši deželi? Češki narod je bil državotvoren v Avstriji, on je dal zgodovino deželi. Mi nismo nikdar izkoriščali tega tradicionalnega stališča, mi hočemo le stati v isti vrsti na vseh poljih javnega življenja. Odločno se moramo torej zavarovati ter bojevati vsemi dovoljenimi sredstvi proti temu, da bi se hotelo iz naslova njega kulture pripoznati narod nemškega kakoršnosibodi tradicionalno stališče v Avstriji.

Ako dotični odstavek v programu vlade ni bil zgolj poklon do leveice, potem bi moral reči, da je narodni program sedanje vlade zgrešen že v svojem temelju ter da je isti, ako je resno mišljen, ne avstrijski.

Ministerski predsednik je izjavil, da vlada hoče voditi in da noče, da bi vodili drugi njo; velika beseda to, koja je tako lahko izgovoriti le v avstrijskem parlamentu. Avstrijski parlament je zaslužil, da je došla vlada, ki ima dovolj poguma, da pravi parlamentu: Ti si bolno dete in te moram voditi. Bolezen parlamenta tiči v njega sestavi in brez korenite volilne preobnove ni mogoče, da pridemo do parlamenta, spoštuječega samega sebe. Jaz ne vem, koja stranka te zbornice se hoči dati voditi od roke vladine, naša stranka gotovo ne!

Na poti, ki smo si jo izvolili, ne potrebujemo nobenega drugega voditelja nego krepoljo voljo naroda češkega, a narod češki hoče, da vztrajamo na tej poti. Cilji, ki si jih je

postavil ministerski predsednik v svojem programu, ne značijo ničesar drugega, nego ohranjenje dosedanjega državnega stroja, dosedanjega zistema, kojemu mi nasprotujemo. Med dosedanjim zistemom ter nedvomno in neporušljivo voljo naroda češkega, pa zija prepada, a vlada ni niti namignila na priprave za premostenje tega prepada. Pot do nas in do vlade je zaprta. Ona ne more kam nam in mi ne moremo k njej, ker še obstoji propad. (Konec prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 31. oktobra 1895.

O razmerah v Istri dobil je „Agramer Tagblatt“ jako oster dopis, kojega vsebino prinašamo tu v kolikor le možno ublaženi obliki. Znano utegne biti vsakomur — pravi dopisnik — da irredentizem v Istri more še vedno nastopati toli nasilno le vsled tega, ker mu iz Italije prihajajo obilna denarna sredstva in more torej delovati — s podkupljanjem. To sredstvo jim navadno pomaga in tudi na takih mestih, kjer bi človek ne pričakoval kaj takega.

Žal, da dobivajo italianissimi potuho tudi pri cerkveni oblasti.

Italianissimi smatrajo hrvatsko duhovščino za najhujšo nasprotnico svojim prizadevanjem. Hrvatska duhovščina si prizadeva namreč, prava voditeljica svojemu ljudstvu, da bi vzbudila hrvatsko samozavest. Ako se torej duhovnik v katerem kraju posebno odlikuje po svojem patrijotiškem mišljenju, takoj zastavijo italianissimi vse svoje sile, da ga odpravijo. Ako jim ne pomorejo zasramovanja, grožnje, ovadbe in celo napadi, potem se obrnejo do cerkvene oblasti. Splošno je mnenje, da so mnogoštevilna premeščenja duhovščine hrvatske narodnosti le posledica moledovanja Italijanov pri cerkveni oblasti. Italijani, se sami hvalijo, da dosežejo pri cerkveni oblasti, kar — hočejo. In res se dogaja navadno v poreško-puljski škofiji, da mora duhovnik, kojega preganjajo italianissimi se svojim sovraštvom, kmalo romati na koje drugo mesto. Take razmere uplivajo najneugodnejše na ljudstvo, tako, da se je bati škode za vero katoliško.

Čehi in nova vlada. Hitro, jako hitro prihaja menda grof Baden do zpoznanja, da zastopniki naroda češkega niso — galski kmetje! Altri paesi, altri costumi. Ministerski predsednik je menda že pogodil — in to dela čast njegovemu bistremu vidu —, da češkega vprašanja ni možno odložiti — da ne rečemo: rešiti — le samozavestnim nastopanjem; v tem spoznanju išče sedaj osebne dotike z češkimi poslanci. Te dni se je pogovarjal s poslanci dr. om Heroldom, dr. om Brzoradom, dr. om Langom in Šamankom (zlasti poslednji je najradikalnejše barve) na uprav ostentativen način in pred vso zbornico

„Zemecki, beži hitro doli!“

Zemlja je zadonela, ozračje se streslo, grozen pok zagromel je po bližnjih lesovih, da so vrane prestrašene izletele; mrak črnega dima je zagnil skalno steno, kamenje je letelo daleč naokrog, kakor bi se bil tukaj užgal ognjenik.

Ko se je razpršil dim, bila je skalna stena raztrgana, a v zasipu — po Zemeckem niti spomina. Šele proti poludnevju so ga izkopali. Bil je razmesarjen, niti človeškemu truplu podoben.

Slišite te kameniške zvonove? — To ni njih donenje, v njih je duša uboge Klarice, v njih je jok malih sirot.

Še enkrat zapeli so tako žalostno kameniški zvonovi.

Prišla je že jesen, ptiči so odletavali na daljni jug, ter peli si najlepše pesmi za od-

o čeških zadevah. Praška „Politik“ trdi, da je njegova ekscelencija kazal v eliko za nimanje za pritožbe in želje naroda češkega. Izjave grofa Badenija da so napravile jako ugoden utis na češke poslance in optimisti menijo celo, da so ti pogovori oznanjevali bodočim razpravam o obnovljenju pogodbe z Ogersko, ali z drugimi besedami, da je vladi vendar veliko lažje na tem, da se iznebi češke opozicije za one razprave.

Mi ne vemo sicer, ali res stvari stoje tako s temi pogovori, ali verjetno je, ker je prinesel staročeški list to za Mladočeha ugodno vest. Seveda bode moral grof Badeni popolnoma pozabiti na onega malika, pred kojim je vihtel svojo kadilnico v prvi svoji izjavi, kajti pot do dobrih odnosov z zastopniki naroda češkega gotovo ne vodi mimo nemške kulture in nemških predprav v Avstriji. Praška „Politik“ naglašja še posebno, da v opoziciji proti temu maliku je zložen ves narod češki: kolikor ga je v mladočehskem, staročeškem in katoliško-konservativnem taboru. Ako grof Badeni še ne ve, kaj pomeni taka opozicija za vsakega avstrijskega ministra, uveri se o tem gotovo prav kmalu.

Ali postane dr. Lueger župan dunajski? To vprašanje zanima danes vse politične kroge. Židovsko liberalni listi nadaljujejo srdito svoje izdajalsko početje, po katerem bi hoteli vse naše javno notranje življenje podrediti madjarski volji. Ti ljudje, ki se sicer nazivljajo liberalci in čuvarje ustave, žrtvovali bi mirnega sreca ne le avtonomijo mesta dunajskega, ampak svobodo vseh državljanov, povsod tam, kjer ne gospodarijo oni. Zadovoljstvom beležimo pa, da se je ob tej priliki vendar vzbudila avstrijsko-patrijotiška vest mnogih konservativcev, ki zastavljajo ves svoj vpliv za potrjenje dra. Luegerja. Pa je tudi res: saj ne treba, da bi bil človek poseben prijatelj dra. Luegerja in antisemitov, ampak treba le, da ima nekoliko moške samozvesti in zmisla, kam bi slednjič zašli, ako bi dopustili, da bi tudi ob takih vprašanjih Madjari igrali ulogo naših varuhov. Ali dopuste res naši politiki, da se ta polovica upreže v tak maločastni — jarm popolne podrejenosti: le nekoliko avstrijske značajnosti in samozvesti treba, da se zavemo, da imamo pred se o j veliko načelno vprašanje. Celo Poljaki — tako čitamo v nekem listu — so naklonjeni dru. Luegru v sedanjem boju. A tudi vlada sama menda pojmi dalekosežnost svojih ukrepov v tej zadevi, kajti posvetuje se na vse strani — tudi z drom. Luegrom.

Občinske volitve v Pragi. Pri večerajšnjih dopolnilnih volitvah v Pragi bilo je izvoljenih 14 Staročehov in 13 Mladočehov. Ožje volitve se bodo vršile med 4 Staročehi in 2 Mladočehi. Ker imajo Staročehi že sedaj 46 mandatov, zagotovljena jim je tudi za nadalje večina v mestnem zastopu.

hodnico, ki so jim še od pomladi ostale v grlu. In drevesa, videče, da nimajo nikogar objemati s svojimi vejami, so otresale obleko, kos za kosčekom, vetrovom za igračo. Otožna tišina zavlada je naokrog, samo bližnja reka Ogarka šumela je temno v svojem toku, kakor po noči ropot oddaljenega vlaka.

Hiše in bajtice kameniške so že spavale v spanju poznega večera, ko je šla Klarica s svojimi otroci iz farovža. Deklico je vodila, a fanta nesla na rokah. Častitljivi gospod bil je edini sorodnik, jedini prijatelj, ki ji je ostal na širokem svetu. Od dneva do dneva po materini smrti, od večera do večera po pogrebu soproga, obiskovala je farovž. Na prenočišče pak se je vračala v bajtice revnih ljudi v vasi.

Ste-li videli Klarico?

(Konec prih.)

V hrvatskem saboru interpeleval je posl. Barčić o dogodkih v Zagrebu. Ban je odgovoril, da so bili dijaki nahujskani ter da ne more predlagati, da bi se zaustavila preiskava, ker je cesar sam obsojal demonstracije. Baron Banffy da ni samo ogerski, ampak skupni ministerski predsednik, torej odgovoren za vsak korak na ozemlju krone sv. Štefana. Ogerska se noče utikati v notranje stvari Hrvatske. Ban sam je zaukazal, da je razobesiti ogersko zastavo na poslopju dež. zbora. Večina sabora je seveda poslušno vzela na znanje ta odgovor svojega — gospodarja. Mi pa menimo — dasi nočemo odbravati demonstracije, kar smo zatrdili že opetovano —, da dijaki niso bili le nahujskani, ampak tudi izzvani, ne le po barbarskem napadu se strani madjarskih uradnikov, ampak tudi po neprestanem kršenju hrvatske samostojnosti od madjarske strani. Gospodje so se motili, ko so menili, da „mir“, ki vlada na Hrvatskem iz dobroumernih razlogov, znači tudi zadovoljnost; sedaj seveda se jeze, ko vidijo, da za tem „mirom“ narašča — ogorčenje. Ni malo pa se ne smemo čuditi, da je to ogorčenje najprvo prekipelo ravno v mladih dušah. Saj bi vendar morali vedeti, da akordi narodnega užaljenja zvene veliko krepkeje v mladih srcih. Vsak pravičen človek, kojemu je toliko dobre volje, da presoja stvari objektivno in ozir jemaje na vse okolnosti, mora le obžalovati, da se je ban postavil na trdo stališče neizprosnega — ne!! Na opazko bana, da je ministerski predsednik ogerski odgovoren za vsaki korak na ozemlju krone sv. Štefana, bilo bi pripomniti, da je še posebno odgoren za izzivanja madjarskih uradnikov na hrvatskih tleh. Da vidimo, ali se bode tudi proti tem uradnikom ki niso le demonstrirali, ampak tudi pobijali na nemadjarskih tleh, postopalo tako ostro, kakor hoče prevzvišeni ban postopati proti hrvatskim dijakom, ki so le demonstrirali na hrvatskih tleh.

Proračun kraljestev Hrvatske in Slavonije za leto 1896. kaže skupno potreščino 8,908,261 gld., koji svoti stoji nasproti pokritje z 8,139,078 gld.

Vojni zaklad Srbije. Srbska vlade je odredila, da morajo šrambe žita biti napolnjene po vseh krajih Srbije. Okrožne oblasti morajo poročati tekom 14 dni o izvedenju to naredbe. O tej naredbi vlade se mnogo govori v Belemgradu. Ristić je rekel nedavno: Vojni zaklad Srbije so njeshrambe za žito.

Ministerska kriza na Fracozkem še ni rešena. Predsednik republike se je posvetoval z raznimi odličnimi parlamentarci in je slednjič ponudil sestavo novega kabineta Burgeoisu.

Različne vesti.

Našim čitateljem. Zaradi praznika sv. Justa ne izide v soboto večerno izdanje našega lista. Da odškodujemo naše čč. čitatele za to odpadlo izdanje vsaj deloma, priredimo izdanje za soboto zjutraj na 4 straneh.

Avdijencije. Od današnjega dne naprej bode vsprejemal Nj. Veličanstvo cesar in kralj vsaki ponedeljek in četrtek na Dunaju v avdijencijah.

Prisega novincev. Novinci tržaške posadke so danes ob 9. uri dopoludne na dvorišču velike vojašnice slovesno prisegli zvestobo Nj. Veličanstvu kot vrhovnemu Gospodarju in poveljniku vojske. Prisegi je prisostvovalo vse vojaštvo tržaške posadke.

Novi poštni urad. Z dnem 1. novembra odpre se v Dragi pri Moščenicah (Istra) poštna nabiralnica, spojena s podrobno razprodajo poštne znamke. Ta novi poštni urad bode v zvezi s poštima uradoma v Moščenicah in v Opatiji na ta način, da bode hodil poštni sčl vsaki dan v Opatijo, kjer bode dobival tudi pošiljatve iz Pazina.

Grobovi leta 1866. padlih vojakov. Na prošnjo osrednjega odbora za ohranitev vojaških spomenikov na Češkem izza leta 1866. v Kraljevem Gradcu odredilo je ministerstvo, naj se naprosijo škofijski ordinarijati, da se letos na praznik vseh svetnikov, na vernih duš dan in naslednje nedelje nabirajo milodari za potrijoški namen, katerega namenuje doseči ta osrednji odbor. (Glej „Edinost“, izdanje za sredo dne 30. oktobra 1895. Ur.) V smislu te ministerske naredbe naprosilo je

c. kr. namestništvo v Trstu tukajšnji škofijski ordinarijat, da se bodo omenjene dni nabirali tudi po vseh cerkvah tržaško-koperske škofije milodari v omenjeno svrhu.

Lokalni vlak Ljubljana-Trst. Dne 26. oktobra t. l. izročila je posebna deputacija državnih poslancev glavnemu ravnatelju južne železnice, dvornemu svetovalcu vit. Pfeifferju prošnjo, da bi se osnoval lokalni vlak med Ljubljano in Trstom. To prošnjo je podpisalo 72 občin in tudi občinski svet Ljubljanski je bil sklenil pridružiti se prošnici. V deputaciji, ki je izročila to prošnjo, bili so drž. poslanci gg. dr. Ferjančič, Kušar, Naberger in Spinčić. Čujemo, da je vit. Pfeiffer vsprejel deputacijo zelo prijazno obljubivši, da odredi takoj potrebne poizvedbe in da se bode oziral kolikor možno na prošnjo.

Pomiloščenja na Češkem. Na Češkem pričakujejo skorajšnjega pomiloščenja političnih kaznjencev in je ta nakana seveda v zvezi z odpravo izjemnega stanja v Pragi. Dotične svoje predloge je deželno višje sodišče praško baže že odposlalo na Dunaj. Od pomiloščenja bode izključeno le umorstvo glasovitega izzivalca Mrve.

V obrambo. Od g. Sebenikarja z Rakke, načelnika okrajnemu cestnemu odboru logaškemu, prejeli smo nastopni dopis:

V vašem cenjenem listu št. 128 od dne 24. okt. čitati je poročilo iz okraja logaškega v kojem se oistro kritikuje zgradba in izpeljava okrajne ceste rovtarske. Dopisniku, ki pa previdno skriva svoje častno ime, bode povedano naravnost, da je popolnoma nevesč v tej stroki in da nima niti pojma o gradbi cest, zbok česar niti prevdariti ne more, da je omenjena cesta izborna izpeljava na neugodni legi rovtarskih hribov. Pohvala na tem delu je vsestranska. Res je sicer, in tudi naravno, da se ni mogla izpeljati po želji vsacega posamičnega posestnika, to je, vsakomur mimo hišnih vrat, kajti gledati se je moralo le na splošni promet in pa jemati ozir na nadaljevanje zgradbe po Sori do Žirov. Kar pa omenja dopisnik o stroških, prouzročeni okraju in o „par stotakah inženirju v žep“, ni to nič drugega nego lažnjivo in nesramno obrekovanje od strani dopisnika; kajti stroški so bili uprav malenkostni v primeri z ogromnim delom.

Zato pa, dragi dopisnik: dokler ne ustopite se svojim pravim imenom in ne dokažete na jasn način, kar ste pisali v „Edinosti“ od dne 24. t. m., smatrali vas bomo navadnim lažnikom in obrekovalcem.

(Dostavek uredništva. Ker nam, seveda, lokalne razmere po posamičnih krajih niso znane, vsprejeli smo dotični dopis v dobri veri. Ako pa je res tako, kakor trdi gosp. načelnik okrajnemu cestnemu odboru logaškemu, potem seveda moramo le obžalovati, da smo prijavi dotični dopis.)

Plesni odsek „Delal. podp. društva“ navedenja svojim članom, da se bodo vršile navadne plesne vaje v nedeljo dne 3. novembra, ob navadni uri.

Povodenj na Goriškem. Iz Gorice poročajo dne 29. t. m.: Že mnogo let ni bilo take poplave, kakoršna je letos. Včeraj je bila je cesta pod Vogersko pri Prvačini in Dornbergu skoro popolnoma pod vodo. Vipava je poplavila več orolov polja, toda mnogo škode ni napravila, kajti pridelki so večinoma že shranjeni. Zlo pa je bilo za razne tovarne ob reki; voda je poplavila vse spodnje prostore, podrla je več zidov in odnesla vse, kar ni stalo posebno čvrsto. Vipava je poplavila spodnji del vasi Merno. — V Rifenbergu je minolo nedeljo Branica narasla takó, da so morali živino gnati na grad, da ne utoni. Iz Sv. Lucije pri Tolminu pa pišejo, da se je v tamošnjem kraju minolo nedeljo utrgal oblak in vsled tega narasla so hipoma Soča, Idrija in vsi drugi potoki. Voda odplavila je mnogo lesa, samo v Tolminski okolici odnesla je do 200 kub. sežnjev lesa. Soča je strahovita; izdira drevje in uničuje polja. Bati se je velike škode.

Povodenj na Ljubljanskem barju. Iz Ljubljane nam pišejo dne 28. t. m.: Kranjska ni še doživela takšne povodnji, kakoršna se je pojavila letos. Ljubljanska vedno in naglo rase. Od vseh strani prihajajo vesti o poplavih, najgorše pa je na Ljubljanskem barju. Tam so se morali ljudje in živina rešiti ali v podstrešja, ali pa na ono malo prostorja, ki tu pa tam ni še pod vodo. Poplavljeno je vse barje ter sega voda do botaniškega vrta pri zidanem mostu na Karlovski cesti.

O česti preko barja do Iga ni niti sledi; kamor pogledaš, ni drugo nego voda. Tudi poleg Borovnice napravilo se je jezero. Mnogo škode napravila je voda tam onim krošnjarem, ki tržijo s soljo in sladkorjem, ker jim je voda udrila v skladišča.

O tej povodnji poroča „Slov. Narod“ od dne 30. t. m.: Včeraj bila je na barju komisija, ki je preiskovala razmere, ki so nastale vsled povodnji. Komisija našla je mnogo hiš zapuščenih. Ljudje so se preselili ali v druge vasi, ali pa v druge hiše, ki so zidane v jedno nadstropje. — ... Danes šla sta na barje dva magistratna uradnika ter razdelila med prizadete raznovrstnih živil, katera bodo ljudje dobivali, dokler voda ne odteče.

Iz svoje struge izstopivša Sava napravila je po Hrvatskem ogromne škode. Tudi jeden del mesta Zagrebskega je pod vodo.

Slika iz Italije. Med tem, ko hočejo Italijani „civilizovati“ divje Afričane, je v njih lastni deželi surovost v najlepšem cvetju. V bližini Palermo (Sicilija) napadli so „brigantje“ — v resnici pa našimljeni meščani — pri belem dnevu in na javni cesti davkarja ter ga pobili. Odvzeli so mu ključ, odprli občinsko hišo, požgali vse registre ter so slednjič odnesli jedno mizo, o kateri so mislili, da je v nje miznici shranjen denar. Živa duša jim ni bila na potu pri tem zločinskem početju, karabinjeri (orožniki), došli, kakor navadno, prepozno, izvedeli niso ničesar, ker jim nikdo ni hotel ničesar povedati. — V bližini Sirakusa napadli so na javni cesti štirje, z bodali oboroženi in našemljeni možje, tri možje z grožnjo: „Ali denar ali življenje!“ Med napadenimi je imel jeden 500 lir v papirju, drugi srebrno uro, tretji pa vrečko z živil. Vse te stvari so morali oddati siromaki, zajedno pa so jim tolovaji zagrozili groznim maščevanjem, ako bi hoteli stvar prijaviti policiji.

O mednarodni tatinski družbi. Kakor poročajo iz Budimpešte, je preiskava proti družbi tatinskih družbi Papakosta in tovariših končana. V kratkem pridejo lopovi pred sodnike. Najgusnejša oseba v tej tatinski družbi je „kralj“ vseh lopov, Stepan Ristić, ali, kakor je pravo njegovo ime: Glišo Priboj. — Le-ta je na čelu hajduške čete pred zasedenjem Bosne uganjal strahovite rečji. Ropal je, požgal in, kjer je bilo „treba“, je tudi moril. Tako mu je dokazano, da je leta 1878., dne 8. avgusta, umoril v vasi Obradovac, okraj Brčka, spahijo Bahija Sulejmanovića, kateri se je v svojo nesrečo pokazal baš v istem trenutku, ko je Pribojac plenil najimovitišega trgovca v Obradovcu. — O grozovitostih hajduka Pribojca pripovedujejo strašnih podrobnosti, kakoršnih pa že načelno ne objavljamo v našem listu. Dovoljno bode, da povemo le, da je Pribojac pobegnil iz Bosne, ko je bila zasedla tu avstrijska vojska ter onkraj Save našel „sorodnih“ duš, kakor so Affendakis, Papakosta itd. ter v zvezi z njimi plenil blaginje.

Madjarska „špekulacija“. Ogerska vlada nameruje presenetiti obiskovalce milijenske razstave — z dobrimi smotkami. Poslednji čas ališati je bilo mnogo pritožeb, da ogerske smotke niso „vredne nič“, dasi rase na Ogorskem tu pa tam prav dober tobak. Sedaj pa je nek madjarski list po svoji indiscretnosti razkril pravi vzrok, zakaj so iz ogerskih tovarn prihajajoče smotke sedaj takó slabe, a h krati je isti list razkril tudi „špekulacijo“ ogerske vlade. Stvar je vredna, da se dozna v širših krogih, ker je ta „špekulacija“ prav — židovsko - premetena. Evo torej pojasnila: Ogerska vlada ukazala je vsem prodajalcem tobaka (trifikantom), da morajo iz nakupljenih smotk izbirati vse dobre in jih staviti na stran. Te izbrane smotke naj se do milijenijske razstave dobro posuše, dotlej pa naj se prodaja le slabe. S to naredbo „špekulira“ ogerska vlada takó, da bodo za časa razstave na prodaj povsodi le izborne, zares dobre smotke in s tem nameruje doseči, da bi tujci razglašali slavo in izbornost ogerskih smotk po vsem svetu. Mar to ni „prefriganost“?

Še XX. september pred tržaškim sodiščem. Včeraj vršila se je pred tukajšnjim sodiščem razprava proti mestnemu svet. Edgardu Rascoviču, obtoženemu telesnega poškodovanja v smislu §. 411. kaz. zak. Edgard Rascovič je, kakor je našim čitateljem znano iz prejšnjih poročil, na predvečer 20. septembra pred kavarno Chiozza s palico udaril 34letnega težaka Josipa Sivca iz Go-

rice. Obtoženec je stvar tajil, obtožbo pa so potrdili svedoki, v prvi vrsti stražarji. Sodišče je obsodilo Edgarda Rascoviča na 15 gld. globe in pa na 50 gld. odškodnine težaka Sivcu.

Sodnijsko. 54letni težak Ivan Ciana iz Trsta je dobil predčerašnjem pred tukajšnjem sodiščem zaradi žaljenja stražarjev tri tedne ječe. Ciana je dne 15. t. m. na magistratu razgrajal, češ, da mu ne dajo dovolj naglo obleke in podpore.

Policijsko. 32letnega dninarja Ivana Kukanjo iz Komna deli so pod ključ, ker se je klataril po Trstu brez posla in imetka. — Zapri so tudi 5 ponočnih razgrajalcev. Naj bi c. kr. redarstvo s ponočnimi „pevci“ postopalo najstrožje, da bode vendar enkrat že konec pouličnemu tuljenju! — 34letno brezposelno Marjano Cefata iz Sežane so zapri, ker se je udala nesramnemu življenju. — 45letnega Miho Racmana iz Kopra so deli pod ključ, ker je prosjačil po mestu, 20letnega težaka Viktorja Ravalica, pristojnega v Piran, pa so zapri, ker se je grozil svojim tovarišem s smrtjo.

Najnovejše vesti.

Dunaj 31. (Poslanska zbornica.) Med došlimi spisi se nahaja zakonski načrt, s kojim se umeščata pri nižjeavstrijskem namestništvu jeden podpredsednik v četrtem in jeden dvorni svetnik v petem uradnem činu; potem zakonski načrt s prehodnimi določili za odmerjanje davka na stanarino v občinah, združenih z Dunajem.

Ljubljana 31. Ker se je udrila zemlja, izstopil je potočič pri Zagorju. Cesta je pretrgana, promet zaustavljen. V Kočevskem okraju pada voda, dočim so preplavljeni mesto idrijsko, dolina pri Žireh, Gorenjem in Dolenjem Logatcu, Hoteršici, kotlina pri Planini in ob Reki. Ljubljansko barje je še vedno poplavljeno. Škoda na polju je velika.

Trgovinske brojavke.
Budimpešta. Pšenica za jesen 6,45 6,75
Pšenica za spomlad 1896 6,96 do 6,97. Oves za jesen 5,80—5,90 RA za jesen 6,20—6,30 Koruza za oktober 6,65—6,80 maj-juni 1896 4,55—4,57
Pšenica nova od 78 kil. f. 6,75—6,80 od 79 kil. f. 6,80—6,85, od 80 kil. f. 6,90—6,95 od 81 kil. f. 6,95—7,05, od 82 kil. for. 7,15—7,20, od 80 leten 6,50—6,75; prosa 5,80—5,90 rižova 6—6,20.
Pšenica: Ponudba smerne, povpraševanje dobro. Prodaja 30000 m. st. 2—3 nč. dražje. Oves 5 nč. dražje.
Praga. Neratirani sladkor za november f. 13,50 nova letina 13,60. brez carine, rastoče.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 31,50. Con cassé 32.—32,25 Četvorni 33.—33,50. V glavah (sodi) 32,50—33.
Havre. Kava Santos good average oktober 92,50 za februar 90,50.
Hamburg. Santos good average za oktober 75,25 december 76,25 maro 73,95 mirno.

Dunajska borza 31. oktobra 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100,15	100,30
„ „ „ „ v srebru	100,40	100,60
Avstrijska renta v zlatu	120,85	120,85
„ „ „ „ v krouah	100,95	101,10
Kreditne akcije	389.—	395,50
London 10 Let.	120,45	120,30
Napoleoni	9,58	9,54 1/2
20 mark	11,77	11,77
100 italj. lir	45,12 1/2	45,18

Jakob Klemenc

ulica sv. Antona št. 1

poroča bratom Sokolom in slavnemu slovenskemu občinstvu, da prodaja **Havalek** (dežne kapute) po gld. 11.—, 12.— in 13,75.

Anton Zigoj

naznanja sl. občinstvu, da je prevzel brivnico Ernesta Šverljuge v hiši g. Žitka. Brivnica je temeljito prenovljena.

Tinct. chinæ nervotica comp.
Prof. dra. Liebera živce okrepčujoči
ELIXIR
Jedino pravi s varstveno znamko križ in sidro.
Pripravljen po predpisu v lekarni Max Fanta v Pragu. Ta priprava je že več let znana kakor izvrstno živce okrepčujoče sredstvo. Steklenica po gld. 1. 2 in 3-50. Dalje pripravljamo še šelodna kapljice sv. Jakoba kot večkrat izkušeno domače sredstvo. Steklenica 60 nč. in 1 gld. 20 nč. Dobiva se v lekarnah. Glavna zaloga: Lekarna Ravallio v Trstu; dalje: lekarna Zanetti v Trstu; stara c. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stefausplatz, kakor tudi v drugih lekarnah.

SPIRITUS SINEPIS COMPOSITUS (ALGOFON)

je jedino sredstvo proti zoboboli, glavobolu itd. ter se dobiva v steklenicah, previdenih poukom za uporabo, po 20 nč. izključno v premovani

lekarni **Prazmarer (Ai due Mori)**
Piazza grande, Trst.
Čuvati se je ponarejanj.
Telefon št. 207.